Број 101. У Новом Саду у среду 8. маја 1902. Година XXXVII.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и дана за свецем.

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот. на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију, и за све остале стране земље на на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 круне.

Поједини бројеви стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Издаје: „Рада“, дионичарског друштва за издавање српских књига и новина, у Руми.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 потура.

Избори.

Јуче су били избори за српски народни црквени сабор у свима дијецезама, осим вршачке. Бирано је 65 посланика. Идуће суботе бираће се осталих 10.

Што се тиче вршачке дијецезе, познато је, да су тамо радикали у претежној већини и да су им сва изборна места и срезови осигурани. Према томе је већ данас могуће, да се доста сигурно одреди, како ће бити заступљене поједине странке на идућем сабору.

Радикална странка може да буде прилично задовољна са резултатом јучерањих избора. Истину да кажемо, ми смо очекивали боље резултате. На јучерањим изборима дочекали смо три изненађења. Ми немамо извештај о избору из Вел. Бечкерека, али је пронет глас, да је у Бечкереку пропао наш кандидат са два гласа против дра Милоша Ђорђевића. Овај је пораз управо — неразумљив.

Даље је подлегао наш кандидат Новак Машић у Сомбору. Истина, подлегао је усљед ужасног притиска од стране власти. И подлегао је, што је црквени одбор, који је руковао избором, одбијао наше бираче. Против тог незаконитог избора уложен је протест, и нема сумње, да ће бити уважен, али је свакојако непријатан по нас и тај резултат избора.

И подлегао је наш свештенички кандидат у мохачком изборном срезу, а продро клерикални — Чампраг.

Ово су били срезови и места, на која је радикална странка сигурно рачунала.

Но ван ових изненађења, може српска народна радикална странка с поносом погледати на јучерањи изборни дан. Њени кандидати побеђивали су у својим старим срезовима са огромним већинама, а освојили су врло многе срезове.

Суботички и стапарски срез, два тврда бедема клерикална, освојила је на јуриш радикална странка. — Она је победила у свима изборним срезовима и местима бачке епархије, са изузетком Сомбора, али ће при новим изборима без сумње сјајно победити и у Сомбору. Прошлих саборских избора, кад су радикална и либерална странка сложно ишле у изборну борбу, нису биле у стању, да освоје те срезове.

Нарочито је овога пута рђаво прошла либерална странка према радикалној. Радикална странка задобила је од либерала у Бачкој: паланачки, старо-бечејски и жабаљски срез. А у темишварској дијецези: мокрински и ст.-миклушки срез. У Срему: ердевички срез.

Радикална странка имала је и 1897. године већину у тим срезовима, али их је „слоге ради“ уступила либералима, па су после либерали сметали на сваком кораку народној ствари. И ван сваке је сумње, да ће радикална странка и у вршачкој дијецези задобити све оне срезове, које је 1897. године уступила либералима.

Сад се показало и показаће се, колико је истине у оном писању „Браника“, да су 1897. године либерали на својим леђима унели радикале у сабор. Сад ће се показати, шта су све радикали жртвовали 1897. године — „слоге ради“, па опет узалуд.

Либерална странка прошла је овога пута — по заслузи. Њени кандидати претрпели су поразе, каквих је ретко која странка претрпела до сад. Нарочито су вође либералне странке имале да осете, колико је народ незадовољан с њима, и колико их осуђује.

Од либерала ушло је свега у сабор: др. Милош Ђорђевић, прота Јован Борота и Евген Думча, ако је т. ј. либерал. А прота Борота ушао је у сабор милошћу Ник. Петровића у Ст. Пазови, који је члан српског клуба. Није нам ни мало криво, што је изабран прота Борота, а не прота Јеремић, али смо ово додирнули с тога, да се види снага либералне странке.

Српска самостална странка изашла је доста окрњена из ових избора. Она би изашла много јача, да није било у појединим срезовима велика притиска.

А што је год продрло клерикала, сви су продрли терором и странпутицом мимо народно поверење.

Како је испао избор у Вел. Кикинди, о томе још немамо никаква извештаја. Вероватно је, да тај избор још траје... Но кад изузмемо тај избор и претпоставимо насигурно, да је у врањевачком срезу изабран др. Љуба Павловић, онда од 64 изборних срезова и места има овакав резултат: Радикала је изабрано до сад 27, самосталаца 19, либерала 5, клерикала 11, а 2 којима се не може лако одредити боја.

Кад узмемо да радикали имају у вршачкој дијецези 10 сигурних мандата, онда ће они имати 37 посланика, а то је половина. И уверени смо, да ће у редовима самосталне странке наћи увек довољно помоћи, да народ наш не мора стрепити за своја права, за одбрану његових автономних тековина.

Толико у први мах!

Избор посланика у Новом Саду.

Избор посланика у Н. Саду, почео је јуче у понедељак у 10 сати ујутру и трајао је непрекидно до 5 сати по подне.

Свега је гласало 902 бирача. Од ових је добио др. Славко Милетић 634 а Паја Гостовић је добио 268 гласова. Овај резултат избора поздрављен је бурним и дуготрајним усклицима.

За тим се приступило избору изборника (44) који ће бирати свештеничког посланика. Либерална странка удалила се са биралишта и није се упуштала у тај избор. Избор изборника текао је једногласно и брзо се завршио, јер стотине радикалних бирача не хтедоше гласати, само да не отегну избор.

За тим су изабрани изборници пришли избору свештеничког посланика за Нови Сад и старо-паланачки срез и изабрали једногласно поп Божидара Поповића. И овај исход гласања примљен је бурним и дуготрајним усклицима.

По свршетку изборног чина, упутише се радикални бирачи, који су цело време издржали на окупу, до свог изабраног посланика дра Славка Милетића. У густим редовима ишли су ћурчијском улицом пијаци. Ту се зауставише пред станом главног уредника „Заставе“ где је др. Милетић одсео и поздравише свог изборног посланика са бурним усклицима.

Кад се појавио др. Славко Милетић на прозору, усклици се поновише, а затим је Сава Стојковић у име бирача поздравио посланика кратким говором.

Др. Славко Милетић захвалио се топлим речима, нашто су бирачи кренули даље.

Даље према стану г. Божидара Поповића пароха, где су му приредили сличне овације. Но г. парох не беше код куће. Затим су се кренули бирачи председнику српске црквене општине новосадске, г. Пери Попадићу, који је руководио избор, да му се захвале на његовој издржљивости и његовом смотреном и исправном руковођењу избора.

Јер треба знати, да је један господин од стране противника изазивао за време избора бар сваког сата препирку и по кадкад изгледаше, да ће се избор ма којим начином осујетити. Председник одбора имао је грдне муке, да одржи реда, а повереници дра Славка Милетића много су попуштали и жртвовали многе своје бираче, само да не дође до протеста и даљих незгода.

Либерална странка учинила је све што је могла, да победи. Извела је и последњег свог бирача, међу којима видесмо дра Полита, Вучетића, дра Т. Мандића и друге. Но оних „700 сигурних бирача, који су били на великом либералном збору“, с којима се „Браник“ недељама хвалио, истопише се, или да кажемо истину, ти су бирачи постојали само уображеној машти „Браниковој“. Наши читаоци знају, да смо ми на сва та хвалисања и нападаје „Браника“ укратко рекли: — Доћи ће дан избора, он није више далеко и тада ће се показати, колико је истине у „Браниковом“ писању.

Сад је тај избор прошао и — видело се. А сад сложно у нову грдњу и нове подвале господо либерали. Сад ће вам се помало и опростити. Имате бар — рашта.

Изборна борба
за српски народни црквени сабор.

Рума. (Избор изборника и посланика за српско-народно-црквени сабор.) Од како су били расписани избори за српско-народно-црквени сабор, од то доба приметило се, да овдашње власти живо раде, да протуре кандидате владине странке против радикалних кандидата, те су у напред чинили пресију, да буду изабрани за изборнике такви људи, који неће гласати на наше кандидате. У том се особито одликовао наш предстојник Новаковић, који је претио својим чиновницима, да ће их отпустити, ако не буду изабрани за изборнике. И у Добринци бише два чиновника изабрана за изборнике, а у Буђановци један. Више не истесаше, па зато пође тај господин даље, па је застрашивао изабране изборнике, да морају гласати на Ђурђевића и Анат. Јанковића, јер да ће га иначе запамтити. Али изборници се одважно држаше, те не попустише.

И кад избор изборника испаде и у Руми сјајно, тада народу крила порастише, јер су знали, да ће га изборници румски једнодушно помоћи у изборној борби. Али у очи избора хтедоше власти заплашити народ, па зато прибише свугде овај оглас.

Број 6.332 ex 1902.

ОГЛАС.

Пошто је са више страна пријављено, да се изборницима за српски народни црквени сабор од *неједномишљеника* њихових дира у уверење и савест начином силовитим и врећајућим, пак да им се на разне начине прети, те пошто су исти затражили за такав случај областну заштиту и јамство сигурности, то се оставља до знања:

да ће се од стране обласних органа *моћи* кретање на биралишту и изван истога *и буде ли од потребе* одклонити свако узроковање јавних изгреда почињених на особама изборника речима или делом и такови *смести строгошћу закона казнити.*

У Руми дне 18. маја 1902.

(М. Р.) **Кр. котарска област.**

Па не само то, већ предстојник је поред тога дао распрострти глас, да ће се избор посланика одржати у општ. кући, а не у порти као што је то до сада увек

било. И да то постигне, поставио је све своје чиновнике зором раном на крајеве улица, куда ће бирачи улазити, да им кажу, да ће се избор одржати у општинској кући. Дакле предстојник се усудио, да наређује, где ће избор посланика за српски сабор бити. Тога још нигде није било, нити ће и бити али се то догодило у Руми, где је предстојник Б. Новаковић, рођени Србин православне вере, који поштује нашу автономију мање него иноверац, а који уз то не познаје наше уредбе, те не само самовољно, већ и из незнања, као пука незналица гази и вређа наше автономне законе.

А да буде још све лепше, наговорио је и председника црквене општине Стеву Јаковљевића из Руме, — који не зна, ни какво му је право и дужност као председника, и којег би требало што пре скинути са столице председничке, да је не срамоти, — да изда ову бјаву.

ОБЈАВА.

Овоместна славна кр котарска област, позивом на наредбу високе кр.-хрв.-слав.-далм.-зем. владе одјел. за богоштовље и наставу од 24/VIII. 1887. бр. 7317. одлуком својом од 15. маја 1902. бр. 6194. о. г. убавестила је местни црк. одбор, да се у порти цркве св. Свети неће 6. (19.) маја о. г. одређени избор посланика за српски народни црквени сабор обавити моћи.

Усљед тога се подписани одбор обратио овоместном тргов. поглаварству и замолио: да се тај избор обави у дворани трг. матена у Руми.

Пошто је ова привола дата, то се н. п. изборници о томе убавештују.

У Руми, 4. (17.) маја 1902.

Предс. срп. прав. црк. општине:

Стеван Ѳ Јаковљевић.

Перовођа:

Петар Ј. Стефановић.

И та је објава прилепљена била на стуб од ограде црквене, да би се изборници застрашили и одустали у опште или да иду камо их гони предстојник, који се ето „прославио“ као нико његов.

И по спремљеном плану калуђери и неколико свештеника одоше према општ. кући, а с њима и она два — три изабрана чиновника.

Али не одоше управо у магистратску дворану, већ у гостионицу код „Вурштерко“ ради конферисања, но ту се раздвојише, те док су калуђери хтели Анат. Јанковића да бирају, дотле су неки свештеници хтели да гласају на поп Васу Николајевића.

Дотле је дворана магистратска зијала празнином, само је туце жандара стојало у магистрату приправно, да оживотвори оно, што је предстојник запретио огласом горе споменутим, ако изборници дођу у општинску кућу. Али свестан народ се није дао застрашити ни помести, већ је под предвођењем Румљана ушао у порту и ту се од кише склонио под брже боље спремљену шатру, а црној братији послао је своје изасланике с поруком, да се апсолутна већина изборника румског среза налази у порти, те да ће се тамо и избор одржати, и да ће се на њих до одређеног часа чекати. Али кад „браћа“ видеше да их је мало, па и то мало се побркаше, а они се разиђоше куд који, те не смедоше на биралиште, док је народ чекао трпељиво у порти, где је после заказаног часа избор отпочео под управом председника дра Жарка Миладиновића и изабраног одбора, у којем су били г. г. Јован Татић, поп Р. Марковић, поп Ј. Чичулић, Јоца Мишковић, Максим Кузмановић, Младен Стојковић, Т. Ранин и Влада Савић. Присутних изборника је било 115, а од тих је 114 гласало на поп Стеву Моловића, а на дра А. Богдановића свих 115. Пошто су изнова прозивани изборници, те се нико више није јавио био, то је у 11 часова пре подне проглашен избор довршеним и др. А. Богдановић и поп Ст. Моловић изјављени за изабране посланике румског среза. Иза тога је велико одушевљење међу бирачима настало, те су они отишли сви по изабране посланике и допратили их на биралиште, где им је згодним речима председник изборног одбора предао веровнице, на што су оба посланика држали говоре своје, које је народ прихватио бурним одобравањем.

Морам још нарочито нагласити, да је дошао и познати и одушевљени гуслар из Каменице Андрија Марић, који нам је пре почетог избора отпевао песму дичног нашег Змај-Јове, српског прослављеног песника, коју је намењио изборницима румског среза, а која је штампана била пре неки дан у „Застави“, а почиње са речима: „Није санак, већ је ведар данак . . .“

И колико је било одушевљења у народу, толико се још више одушевио Змај-Јовином песмом, а у многом оку се указа суза радосница, суза одушевљеља и захвалности према чика Јовином поздраву. После свршене песме захорило се бурно: „Живео чика Јова“, а би одано признање и нашем гуслару за лепу и одушевљену свирку.

Хоћемо, да свршимо са овим лепим моментом, па зато ћемо о предстојнику нашем и његовим делима за који дан више.

Соко.

* * *

Сомбор. Ужасном пресијом истесаше наши противници за Пају Дракулића јадну већину. Велик број наших бирача одбише без икаквих разлога. Н. пр.: Бирач на питање какво ти је име одговара Ђорђе, но они веле ти си Ђура и не дају му гласа, код другог није Јован већ Јова и т. д. При крају без да су заказали крај, бар и са неколико минута, одједном прекинуше гласање. Чим су видели да у дворани нема наших бирача одмах су избор завршили, и док су ушли наших 10 бирача не дадоше им гласати. Узалуд смо тражили да бар минут један причекају, да уђу људи да гласају, јер у дворану нису пуштали друге бираче, док они што су унутри не изгласају. И то су од наших пуштали по 10, а од њихових од 20—40. Политичка власт отворено се мешала и радила за њих. Подкапетан Милорад Веселиновић узимао је под руку наше бираче, који су чекали пред врати да уђу и да гласају, одводио их је на страну и тамо застрашавао. А кад га је неко опоменуо, да је то незаконито и недозвољено, да своју власт злоупотребљује, он је изјавио, да има приватна разговора. — И варошки велики капетан, који није ни имао права да улази у зграду наше црквене општине, кортешовао је за Пају Дракулића. А кад је опоменут, још је дрско позивао на ред оне бираче, који су му рекли, да му ту није места, а још мање има права да се меша. Осим многих других независности, имамо пуно доказа, да су куповали поједине гласове са 9 круна и т. д. Ми смо уложили протест и разлози су тако основани и јаки, да ће се тај протест морати уважити, а онда ће се видети, да Сомборци неће више г. Дракулића, и да ће наш радикални кандидат, Нова Машић, победити са огромном већином.

* * *

Белегиш, 6. маја. Ми смо порадили за радикалног кандидата, који ће умети, хтети и смети на предстојећем српском народно-црквеном сабору народна права бранити, све што смо могли али забадава. А зашто? Ево зашто. Што нису притисли нар. фондови, то је притиснуо Н. Петровић са шпаркасом, а уз то још кад наведем и ово, да је овдашња кот. област са њеним органима руководила изборе изборника без списка бирача, па потрпала начелнике, бележнике, писаре па чак и редаре. Сам кат. предстојник обилазио је поједине општине. — Из овог ћете се уверити, да није било могуће ништа у корист наших кандидата учинити.

* * *

Крчедин, 3. маја. Шаљем вам извешће о одржаном код нас избору изборника за котар старо-пазовачки; те молим, да исти прерадите и у цењену „Заставу“ чим пре донесете.

Могу вам на жалост јавити да је и код нас, данас у четвртак 2. маја, избор изборника обављен, но тог чуда код нас још никад било није, а сумњам да га је игде и бити могло. — Бар до сад су нас у миру пустили да за српски црквени сабор своје изборнике сами, без њиног мешања бирати можемо, но овог пута на жалост није тако, јер се осим нашег свештеника и учитеља и цело општинско поглаварство на челу с' вајним бележником, начелником и целим општинским особљем на кортешовање дало. Да пређем на ствар. По налогу овомесног обћинског бележника Паје Максимовића, морали су како писари тако општински стражари и подворници наше мирно грађанство још у 2 -3 сата из јутра будити с' налогом да се сваки у јутру у 7 сати код општинског поглаварства јавити има и да не фаљено дође, што је са свим разумљиво да је наше мирно грађанство чинити морало, но како се тек тада разочарало, када им је бележник, начелник па и писари рекли рад чега су позвати, можете себи и сами представити, како им је на срцу било, те које милом које силом па и претњом по љуљали су наше невине људе да су за њину листину гласати морали, у којој су све оне особе које ће по команди гласати

Па преко свега тога покора пропали би да се нису и дрскошћу послужили, те неписменим бирачима цедуље наше из руку трзали и своје подмећали. Но врхунац свему је био, када им и то помогло није, то је г. бележник дао командовати да сви општинском поглаварству подчињени као егзекутор, сережани, пољски чувари, општински, црквени и школски послужитељи, форшпанције, скелеције, па чак и бележников брица, одма на гласање доћи имају и за њега и његове гласати морају, те је по том са свим природно да су они продрети морали с њином већином, но сад је у питању: Да ли тако што сме бити и да ли је то по нашем решкрипту избор обављен? — Још ми је приметити, да су и наши свештеници, односно свештеник и његов капелан за њих радили, па шта више са њином листином гласали, што до данас никад наш свештеник чинио није мора да им је до ноката догорело; те тако су они од девет изборника себи шесторо протурили међу којима је бележник, начелник и сви њима подчињени, а од нас је изабрано троје и то Ђока Сладојевић, Стеван Тувецић и Мита Летић. Ми се само још тиме тешимо да је наше изборнике народ с одушевљењем изабрао, а они су намет изборници.

Да ли је таква чуда још где било не знам, те држим да је вредно да о том чуду и шира наша публика дозна, каквих општинских чиновника ми у нашој општини имамо, па на жалост још Срба. Толико за сад, но ако потребно буде, ја ћу се на сваки начин још јавити морати.

* * *

Загреб. Из архидијецезе изабрано је: 8 радикала, 2 самосталца, 1 либерал 1 клерикал. Од радикала изабрани: др. Миша Михајловић, др. Александар Рокнић, др. Антоније Богдановић, Петар Петровић, Паја Зековић, Стеван Моловић, Ђорђе Павковић. Од самосталаца изабрани: Васа Муачевић, Јован Магарашевић, од либерала прота Јован Борота, од клерикала Никола Петровић, Лаза Секулић.

* * *

Павлиш. У недељу 5. о. м. обавили смо избор 10-рице изборника за вршачки срез. Изабрали смо све саме одлучне радикале, који ће гласати за радикалне кандидате дра Жарка Миладиновића и поп Саву Цвејића. Наши су изборници: Младен Лекић, Мита Чејић, Стева Чејић, Коста Војтечки, Јова Болесников, Таца Војтечки, Мита Чејић, Тома Гвозденов, Мила Болесников и Мита Толанов. Кортеш дра Хаџије познати Миша Јорговић био је при избору, али се тако лепо провео, да неће ником причати. Живели.

* * *

Алибунар. У недељу 5. маја изабрасмо у Алибунару изасланике за наш уљмански срез и то пет чистих поузданих радикала. Борба беше јака, јер председник нам хтеде по све сумњиве људе и то акламацијом да изабере. Ми искасмо тајно гласање и победисмо. Оволико вашег знања и равнања ради.

* * *

Иланца. При свем што је наш учитељ Ламбрин покушао све и сва и служио се и недостојним средствима, наша радикална листа је сјајно победила. Изабрасмо свих 14 све чврсте и одлучне радикале, који ће гласати само за радикалне кандидате.

* * *

Фаркаждин. Јуче, 5 (18.) маја обависмо избор изборника и после жестоке борбе изабрасмо 9 изборника, и то само одлучне и ватрене радикале. Сметње је млого било. Али о томе ћу вам јавити други пут. Изборници наши ово су: Жива Марков, Коста Марков, Жива Велимиров, Богољуб Савин, Милан Савин, Зака Живанов, Аца Милошев, Матија Спифанић и Милан Пругинић. Миша Михајловић из Јарковаца кортешовао је за г. Стеву Јовановића бившег земаљског посланика. Наш парох Андра Јовановић рекао му је, да ће се забадава трудити, јер је код нас обављен већ избор изборника и изабрати све чврсти и одлучни радикали. Г. Михајловић је ипак покушао, но кад је видео да код нас не иде, отишао је даље да покуша, ваљада ће бити боље среће у другим местима. Но неће ни тамо боље проћи, јер је избор радикалних кандидата сигуран.

* * *

Ердевик.*) Др. Александар Рокнић, радикалац, изабран огромном већином гласова за посланика ердевичког среза. „Самостални“ браниклија др. Влада Чобанић остао без бирача, те одступио.

Земун. Радикални кандидат Пера Петровић једногласно изабран за посланика.

Ст. Стапар. Надсолгабиров, полиција и 40 жандара начинили кордон око бирališta. Пресија велика. Купусаревић и доктор Павловић призивају, прете и на недозвољен начин врбују људе. Избор отпочео, изборни председник Тошић изабран већином гласова. Одушевљење велико.

Сомбор. Пресија ужасна. Сав званичан апарат на ногама. Бирачи се чврсто држе као стена.

Ердевик. Радикали изабрани.

Жабаљ. Огромном већином изабрани радикали др. Мита Мушицки и парох Иван Јелчић. Мушицки добио 147 гласова, др. Вучетић 46 гласова. Јелчић 146, прота Папић 27. Одушевљење неописано.

Темишвар. Избор тече. Победа је сигурна.

Кореница. Изабран самосталац Калембер. Велики жупан Будисављевић одустао.

Долово. На данашњем избору изборника силом прогласили листу мањине за изабрану и ако не имађаше ни 50 гласова. Од 75 бирача уложен протест.

Рума. Протукандидата нема. Радикални кандидати биће једногласно изабрани.

Арад. Радикални кандидати сјајно победили, Пера Лунгулов једногласно изабран. Парох Паја Милин 54, Исак Дошен 17, Младен Јосић 7 гласова.

Велики Сентмиклуш. Радикални кандидати др. Бранко Илијћ и Паја Милин победили са 64 гласа против Варађанова 22, Јосићевих 16 и Дошенових 6 гласа.

Рума. Кандидати др. Антоније Богдановић и парох Стеван Моловић једногласно изабрани.

Темишвар. Радикални кандидати Др. Теодоровић и јереј Дејановић сјајно победили. На Теодоровића гласало 83, на јереја Дејановића 83. Малешевић и Радовић добили 37 гласова.

Ст. Бечеј. Радикални посланици др. Ђорђе Красојевић и поп Иван Јелчић сјајно победили. Др. Ђ. Красојевић добио 112, поп Иван Јелчић 108 гласова. Противнички кандидат др. Стеван Малешевић 52, прота Папић 56 гласова.

Ст. Стапар. Победели радикални кандидати Мита Ђорђевић и поп Јован Јовановић.

Ст. Паланка. Изабрани радикали Душан Стојшић и поп Божа Поповић.

Даљ. Народна свест јача беше од притиска власти и двора. Самостални Муачевић и Магарашевић огромном већином изабрани, противници посрамљени.

Сомбор. Ужасан тероризам надвладао праву вољу народну са неколико гласова. Многе наше бираче нису припустили гласању и ако су имали право гласа. Огорчење велико у народу. Протест уложен против избора дра Паје Дракулића.

Нова Градишка Изабран радикални кандидат др. Никола Ђурђевић са 130 гласова против самосталца Бачића, који је добио 8 гласова. Свештенички кандидат Стојаковић једногласно изабрат. Одушевљење силно.

Мокрин. Радикални кандидат Милан Ћосић изабран. Алмажани пропали.

Модош. Наш радикални посланик Мата Косовац изабрат. Либерал Гаћански добио два гласа. Радикални кандидат парох Нешковић 83 гласа, а прота Страјић 27 гласова.

Митровица. Овде сјајно победили радикали кандидати др. Михајловић 169, Зековић 146, самосталци Обрадовић, 63, Месаровић 14, Бастаић 44. Притисак био ужасан.

Мохач. Изабран радикал Љубојевић и Чампраг, клерикал.

Суботица. Сегединци њих неколико се удалили и обашка избор одржали. Ми смо Манојловића изабрали. Сегединци за себе Лазу Костића. Наш парох Јован Јовановић 52 гласа. Сегединци бирали Купусаревића.

Долово. При избору изборника 70 гласало за радикалну листу а 30 за либералну. Председник либерал кад је то видео прекинуо је седницу. Протест је уложен. Народ је врло огорчен.

Пакрац. Услед притиска политичке власти победио је са 3 гласа већине предстојник Грубић против Богдановића. Протест је уложен. За свештеничког посланика изабран самосталац Сава Стојаковић.

Ново Село. У Новом Селу победисмо „Браник“-лије, изабрасмо за изборнике све чврсте и одлучне радикале. Имена наших изборника ово су: Димитријевић, Чавоски, Кнежовић, Стејић, Пандуров и Таназевић.

Загреб. У Тројединици изабрано 18 самосталаца.

*) Доносимо и некоје телеграме са бирališta, који су изашли у јучерањем броју „Заставе“, ал само у некојим примерима. (Прим. ур. „Заставе“).

Вести из места и са стране.

Позив на претплату. 1. маја ове год. отварамо нову месечну претплату на „Заставу“. Цена је на месец дана 2 круне 40 пот. Уједно учтиво умољавамо наше поштов. претплатнике којима крајем априла истиче претплата, да изволе исту за времена, за месец мај обновити, како не би у шиљању листа до прекидања дошло.

Администрација „Заставе“.

Забава с игранком. Српско певачко друштво „Гусле“ у Долову приређује на дан летњег Светог Николе 9. (22.) маја 1902. у просторијама „Српске Читаонице“ у корист друштвене благајне забаву с игранком.

Алавантићева афера. (Са претреса у шабачком првостепеном суду.) За 6. мај заказан је у шабачком првостепеном суду претрес по познатој суludoj афери „диктатора“ и „ђенерала“ Раде Алавантића. И покрај свег заузимања, овај се претрес није могао држати на другом месту, но у тескобним локалима шабачког првостепеног суда. Навала је публике толика, да су и ходници и двориште препуни, а у судску дворану и споредне собе сместило се толико публике, да се истински гуше. Претрес је почет јутрос у 8 часова. Најпре је прочитан протокол секције, који је извршен над злосрећним „диктатором“ Радом Алавантићем, а за тим су прочитани и протоколи извршених претреса. У 10 часова отпочет је испит ђуре Штрка, првог „доглавника“ Алавантићева. Он признаје да је с Доганом, штампарем из Срем. Митротице, и Радом Алавантићем ноћу у 12 сахати радио прокламацију у штампарији „Хрватског Браника“, али не признаје, да је знао, каква је садржина те прокламације, јер, вели, не зна српски ни читати ни писати. Даље је признао, да је пошао с Алавантићем и прешао у Шабац. На испиту код полицијске власти Штрк је био признао, да је Алавантић у шабачком општинском суду читао прокламацију јавно, и да му је Алавантић рекао, како ће он, Алавантић, бити први човек у Србији, а Штрк срећан човек. Сад код суда Штрк пориче тај свој исказ код полициске власти. Осим тога Штрк не признаје да је ма шта знао о смишљеном плану Алавантићевом. Пошто је подне превалило, то је претрес прекинут, па ће се наставити данас после подне у 2 часа. Што буде даље јавићемо.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

Стигли 7. маја.

Београд. Скупштина је са 96 против 3 гласа одбила предлог о зајму. Краљ је поверио састав новог кабинета Николи Пашићу. Из посвећених кругова тврде на сигурно, да је ново министарство овако састављено: Пашић председништво и финансије; Пера Велимировић грађевине; Андра Николић министар спољних послова; Светозар Милосављевић унутарњих послова; Драгутин Стаменковић правде; Петар Ђорђевић професор велике школе просвете; Арон Нанчић трговине; пуковник Антонић, војно министарство.

Београд. Разбила се комбинација, да Никола Пашић састави кабинет. Поново је Вујић опуномоћен, да састави министарство.

Трговина.

НОВИ САД, 7. маја 1902. године. Пшеница прве квалитете фор. 8·——90 н. Пшеница средња фор. 8·70—80 н. Пшеница лакша роба фор. 8·40—60 н Напоница ф. 8·— н. Јечам фор. 5·80—6·— новч. Зоб фор. 6·70—90 нов. — Кукуруз у зрну фор. 4·60—75 н.

Маст 56 фор. Сланина сува 56 фор. дебела пасека 56 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	37—38 нов.	живе мере
„ средњи . .	35—36 нов.	
„ лаки . . .	32—34 нов.	

Све од 1 килограма.

Теоци .	28—32 нов. по клгр.	
Јагњци	5—12 по пару фор.	
Овци .	—— по пару фор.	

Стање воде под Новим Садом.

6. маја било је	3·85 мет.
7. маја било је	3·85 мет.

ЈАВАН РАЧУН

о приходу и расходу беседе, коју је добротворна женска задруга приредила други дан Ускрса о. г. у В. Сентомашу.

На тој беседи дошло је:

а) од улазница.	115 кр. 80 пот.
б) од добровољних прилога .	175 кр. — пот.
Свега приход .	290 кр. 80 пот.
Расход	92 кр. 70 пот.
Остаје чист приход .	198 кр. 10 пот.

Приложише добровољне прилоге господа и госпође: По 20 круна: Милева уд. Дунђерски; по 11 круна: Зорка Ст. Дунђерски; по 10 круна Јулијана уд. Јовановић (Ст. Бечеј); Ђока Радовановић (Н. Сад); по 6 круна: Марија Иванић, Катица Н. Дунђерски, Марија уд. Алексијевић, Софија В. Загорица, Еуфрозина М. Павловић; по 5 кр. Емилија С. Шијачић, Марија Л. Гавански, Јулка П. Јанковић, Љубица Алек. Јанковић, Софија Арк. Павловић, Катица уд. Манојловић; по 4 круне: Марија Фрадман, Наста Дињашка, Симеон Мајински парох, Славка Ј. Мајински, Љубица М. Манојловић, Савета Теофановић; по 3 круне: Лаза Продановић мл., Теодор Хаџић, Букица Ст. Јаснић, Јулка Б. Продановић, Ружица Ђ. Бекић, Л. Бараковић, Дез. Блументал, Паја Официревић (Ада); по 2 круне. Игњат Станимировић, Стефанија М. Каћански, Вида Сивачки, Милица Св. Гавански, Марко Д. Манојловић, Андрија Вад, Сава Петровић (Турија), Лепосава Илићева.

Племенитим приложницима овим се најтоплије благодари од стране задружне управе; не мања благодарност изриче се г. г. Арк. Р. Павловићу, М. Ј. Настићу, Јеврему Миковићу, Миливоју Загорици Озрену Загорици, Милану Каћанском као и свима осталим суделовачима, који су допринели, да је на тој беседи леп и материјалан и моралан успех постигнут.

В. Сентомаш, 18. април (1. мај) 1902. год.

Софија Арк. Павловић с. р. *благајница.* **Мара Иванић** с. р. *начелница.*

Књижевна вест.

Изишла је из штампе књига:

Како се бирају посланици за српски народни црквени сабор?

У овој књизи су ови одељци: Увод од Јаше Томића. — Изборни ред са тумачењем од дра Жарка Миладиновића. — Прилог изборном реду за српски народни црквени сабор. (У овом одељку има поред старог броја душа у појединим местима још и број душа из 1900. године.)

56 страна осмине. Цена је књизи 10 новчића. — Препродавци имају 33% рабата.

Поручбине нека се шаљу на г. Косту Леру у Нови Сад.

Изашло је из штампе II. издање књиге:

У чему је ствар?

Ова је књига написана на домаку нашег народно-црквеног сабора. Написао Јаша Томић. Српска штампарија дра Свет. Милетића. На 80 страна. — Цена 40 потура.

У књизи су ови одељци: 1. Прва реч. 2. Шта је то автономија и из чега извире? 3. Наша автономија и државна власт. 4. Борба у крилу наше цркве . . . Калуђери и манастири. 6. Проневере патријарха Георгија. 7. Тајна последњих сабора. 8. На коју ћемо страну? 9. Завршна реч.

Поруџбине нека се шаљу на госп. Косту Леру у Нови Сад.

Изашла је из штампе књижица:

ГОРАК ШЕЋЕР.

ШАЉИВЕ ПРИЧИЦЕ И ЦРТИЦЕ

од **Ј. Т.**

Ова је књижица веома укусно израђена, износи три штампана табака а има у њој 23 шаљиве причице и цртице, које се односе на предстојеће изборе за наш народно-црквени сабор.

Садржај је: Неће бити добро! — Лов на свештенике. — Прича о лији. — „Заборавност“ патријарха Бранковића. — И мачку и голуба. — Ново гнездо. — Да га обријемо . . . — Благовештенски ручак у Карловцима. — Сигурни знаци. — Украдене чаше. — Захвалан коњ. — Патријарх Георгије у слави својој. — Ко је то? — Проказао га земљотрес. — Је ли прошао вашар? — Енглези у Карловцима. — Док се стезао колан . . . — Нема сапуна. — Коме не могу ништа. — Како се људи прежу у таљиге. — Не може да се сети. — Навика. — Три кокошке.

Цена је књижици 20 пот. (10 новч.). Препродавци добијају 33% рабата, но поштарину плаћају сами.

У Новом Саду, 2. маја 1902.

С поштовањем

Коста Лера.

ПЕДЕСЕТОГОДИШЊЕМ ПОМЕНУ

ОД СМРТИ

ВЕЛИКОГ СРПСКОГ ПЕСНИКА ВЛАДИКЕ ЦРНОГОРСКОГ

ПЕТРА ПЕТРОВИЋА-ЊЕГОША

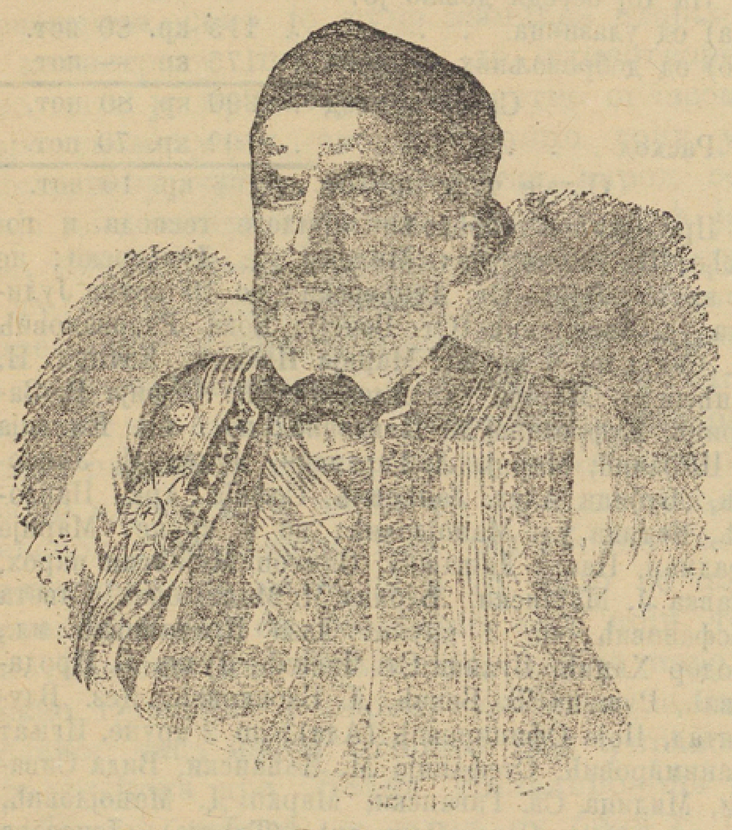

издали смо:

ГОРСКИ ВИЈЕНАЦ

са истумаченим речима за разумевање ово ге јединственог и дивнога спева великог песника.

ЦЕНА ЈЕ — 80 НОВЧИЋА.

Ко нам новац у напред пошаље добиће књигу у крстоплету о нашем трошку.

СРПСКА КЊИЖАРА И ШТАМПАРИЈА

БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА

47 16— У НОВОМ САДУ.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

На смрћу упражњено место ликовође вршачког српског црквеног певачког друштва овим се отвара стечај.

Са овим местом скопчана је годишња плата од 1200 круна. Ликовођи спадаће у дужност: да суделоваче чланове певачког друштва као и ученике српских верозаконских школа у нотном певању наставља; да и једне и друге са основним појмовима вокалне музике упозна; да са певачким друштвом, сем ванредних, 4 редовне беседе годишње приреди; да са ђацима о св. Сави као и о осталим школским свечаностима ђачку забаву приреди а концем године испит положи; да и једне и друге литургијском појању обучува, и да са друштвом сваког свеца и празника у цркви поји.

Буде ли новоизабрани ликовођа своје дужности у сваком погледу савесно отправљао и у свом раду видљива успеха показао, у изгледу је, да ће му се плата повисити. Ако је вешт учитељ на гласовиру, имаће у месту врло лепе зараде од приватних часова.

По обављеном избору управни одбор ће са ликовођом склопити уговор, у коме ће се тачно прецизирати дужности и права ликовође, као и услови примања, евентуално отказивања.

Молитељи нека своје добро инструиране молбенице са сведоџбом о оспособљењу, крштеницом и свима осталим прилозима, најдуже до 9. (22.) јуна т. г. управном одбору, ил на адресу друштвеног председника Др. Славка Милетића пошаљу.

Првенство ће имати они, који поред добре квалификације докажу, да су вични српском ил којем другом словенском језику.

Из ванредне скупштинске седнице вршачког српског црквеног певачког друштва, држане

у Вршцу, 21. априла (4. маја) 1902.

Ђорђе Брашован, тајник. — Др. Славко Милетић, председник.

279 1—3

НА ПАЖЊУ БОЛЕЋИВИМ ЉУДИМА.

Узимам себи част, да благородној публици до повољног знања ставим, да онима, који пате од **реуме, костобоље, шкрофула и других кожних болести,** препоручујем

АРТЕСКО КУПАТИЛО

на новосадском вашаришту, које садржи у себи у великом степену **јода и сумпора**, те је с тога од изврсно лековита уплива.

Пошто из више околних општина добро познатих, а осим ових, могу се по жељи показати признања, која нам дадоше уважене и угледне породице.

Купатило се може употребити сваког дана, како лети, тако и зими од ујутру па до у вече сваког часа.

Једно купатило 80 потура.

С одличним поштовањем

255 2—6 **А. БАРФУС.**

Рабштерн Мор

НОВИ САД 95 24—

пециво шљивовице и комовице

ФАБРИКА ШЕСТОСТРУКЕ СИРЋЕТНЕ ЕСЕНЦИЈЕ.

ЗА ОНЕ, КОЈЕ БОЛУЈУ ОД СТОМАКА

ВРЛО ВАЖНО!!!

Припознате 671 9—12

БРАДИЈЕВЕ МАРИЈАЦЕЛСКЕ КАПЉИЦЕ

ЗА СТОМАК.

одстрањују одма

немање апетита, бол стомака, муку, главобољу, која долази од рђавог варења, слабост стомака, покваренost желудца и т. д.

Могу се добити у свима апотекама.

Много хиљада признања и захвалности.

Цена једној флашици са упутством 40 нов. дуплој флаши 70. новч.

Главно отправништво: C. Poradu, Apotheker zum „König von Ungarn“, Wien I. Од подражавања се треба чувати, јер праве Маријацелске капљице морају имати „заштитну марку“ и потпис.

Треба пазити, да припознате праве Брадијеве Маријацелске капљице коштају, флашица 40 нов. дупла флашица 70. нов. дочим лажне потворене и које мање вреде продају по јефтинијој цени, по 35 н.

ГВОЖЂАРСКА И ШПЕЦЕРАЈСКА РАДЊА

ЛАЗАРА М. ЈАНКОВИЋА

276 2—3 У ТИТЕЛУ

потребује 1 старијег и 1 млађег спомоћника. Ступити могу одма.

КУПУЈЕМ

ОД НЕПОСРЕДНИХ ИЗВОЗНИКА

JAJA - JAJA - JAJA

масла, сланине, свињску маст, сваку количину за готово.

Matthäus Kirner

Wien

219 11—14 XVI. Enenkelstrasse 28.

ПОСТОЈИ ОД 1865. ГОД.

ЈОВАН ШОМАН

КАМЕНОРЕЗАЦ

У НОВОМ САДУ

на крају дунавске улице бр. 8. преко од шеталишта.

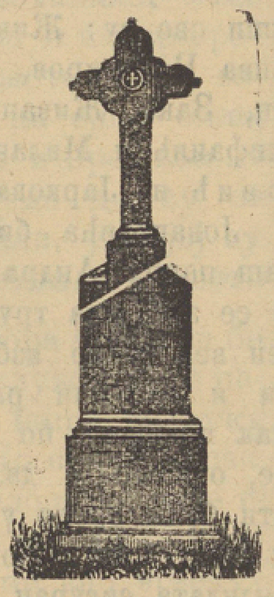

ЈЕДИНО ЗАСТУПСТВО

Беочинских фабрика цемента „U N I O N“

у Беочину.

Препоручујем своје велико стовариште **Роман** и **Портланд-Цемента** (каје) као и **цемент** и **мозајк-илоча** по најефтинијим ценама.

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ

НАДГРОБНИХ СПОМЕНИКА.

Израђујем споменике од црвеног и сивог мрамора, сијенита, порфира, гранита, ламбрадора, као и од пешчаног камена у својој сопственој кући, те по томе их могу врло јефтино продавати.

Натписе у свима језицима

најтачније и најсолидније израђујем.

За праву позлату дајем гаранцију.

Сву каменорезачку радњу за цркве и друга зидања најтачније извршујем и по жељи достављам на њихово место опредељења. 202 11—100

У МОДЕРНОЈ ТЕРАПИЈИ

све више препоручују лекари ради употребе природне минералне воде, а међу истима нарочито опробану

ФРАЊЕ ЈОСИФА ГОРКУ ВОДУ

која је једина пријатна за пиће ради чишћења. Та горка вода може се свуда добити. 218 8—25

Објашњења

о ИМАЊУ, ПОРОДИЦИ, или појединим личностима, ма где они били. савесно и поуздано даје

A. Wolffsky, Berlin

№ 37. извештавајући завод

основан 1884. године. 252 3 20

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.